

PRIRUČNIK – Participacija građana u radu loklane samouprave I mehanizmi u borbi protiv korupcije

Advocacy Center
for Democratic Culture

PRIRUČNIK

Participacija građana u radu lokalne
samouprave I mehanizmi u borbi protiv
korupcije

Author: Saša Ilić

2022

For the publisher:

NGO Center for Peace and Tolerance

Address: Miloša Obilića b.b. 10500 Gračanica

E-mail: office@ngocpt.org

Website: www.ngocpt.org

SADRŽAJ

Uvod.....	4
OSNOVNI I OPŠTI POJMOVI	5
Pojam dobrog/lošeg upravljanja	5
Pojam transparentnost rada lokalne samouprave.....	8
ZNAČAJ PRAĆENJA RADA ORGNA VLASTI U LOKALNIM SAMOUPRAVAMA	9
Struktura Lokalne samouprave i njeni nadležni organi.....	11
Nadležnost i odgovornost Gradonačelnika	13
Elementi i sprečavanje sukoba Interesa.....	13
MEHANIZMI NEPOSREDNE DEMOKRATIJE I UČESTVOVANJE GRAĐANA	14
Opštinske finasije	15
KORUPCIJA. MITO. POKLON.....	17
NADLEŽNE INSTITUCIJE I DRUGE INSTITUCIJE KOJE SU UKLJUČENE U PREVENCIJI, BORBI PROTIV KORUPCIJE I SANKCIONISANJU	18
Zaključak	19

Ovaj priručnik je pisan u dobroj nameri, jer praćenje rada opštinskih organa vlasti služi kako građanima tako i opštinskim službenicima u izgradnji poverenja, unapređivanju komunikacije, uvećavanju neposrednog učešća građana u kreiranju lokalnih politika, pronalaženju inovativnih rešenja problema kao i zajedničkom pravljenju anti-koruptivne atmosfere u zajednici i generalno u društvu.

Priručnik je pisan u stilu vodiča kroz strukturu i funkcije opštinskih organa vlasti, po metodi rasčlanjivanja odeljenja i službenih kancelarija, kako bi svaki zainteresovani pojedinac ili organizacija na najjednostavniji način imali uvid u način funkcionisanja Opštine, njen organogram, kao i prava i dužnosti službenika i građana.

Pojam „Opština“ po zakonu o Lokalnoj samoupravi R. Kosovo Čl. 4 je definisana kao: „ osnovna jedinica lokalne samouprave u Republici Kosova koju čini zajednica građana određene teritorije koja je zakonom definisana i koja je ovlašćena da se bavi svim pitanjima koja nisu izričito rezervisana centralnoj vlasti”.

POJAM DOBROG/LOŠEG UPRAVLJANJA

Ovo je konstatacija koju ne retko čujemo/čitamo u sredstvima javnog informisanja, forumima i publikacijama a može podrazumevati: da se dobro upravlja nekim poslovima, da neko dobro upravlja poverenim resorima, a može se odnositi i na funkcionalnu i operativnu upravu u ovom slučaju dobro upravljanje Opštinom od strane njenih organa u skladu sa zakonom. Međutim, da bi smo ovaj pojam opravdali u korišćenju za lokalnu samoupravu, ona mora da se pridržava osnovnog principa a to je odgovornost opštinskih organa odnosno službenih lica prema građanima, zajednici i društvu. To bi značilo da je Opština uvela u praksu: transparentnost, odgovorno upravlja javnim resursima, mehanizme kontrole finasijskog upravljanja, uključivanje građana, poštovanje slobode i prava građana, da postupa u skladu sa zakonom i ustavom.

U skladu sa tim , prikazaćemo značenje pojma dobrog i lošeg upravljanja

Dobro upravljanje:

- ✓ Opštinski organi (uprava) postupa u skladu sa ustavom, zakonom, statutom
- ✓ Rad je transparentan, efikasan, stručan i dostupan na uvid građanima
- ✓ Rad je u skladu sa potrebama građana i njihovim očekivanjima i uključuje građane
- ✓ Službenici su dostupni građanima i ophode se ravnopravno

Loše upravljanje:

- ✓ Krši zakon i postupa protivpravno, ne sprovodi donete odluke
- ✓ Netransparntno za javnost, donosi nestručne odluke i postupke
- ✓ Građani nisu uključeni, zloupotrebljava poverenje građana dato na izborima, zloupotrebljava prava i ovlašćenja
- ✓ Vršiti diskriminaciju na osnovu pola, etničke, rasne i verske pripadnosti

Pojam „Korupcija“ za potrebe zakona Br.2004/34 o suzbijanju korupcije ima sledeće značenje: “Korupcija - označava svako kršenje dužnosti službenih lica ili odgovornih lica u pravnim licima i svaku radnju inicijatora ili lica koja imaju koristi od takvog ponašanja, izvršene u odgovor na neposredno ili posredno obećanu, ponuđenu, datu, zatraženu, primljenu ili očekivanu nagradu za sebe ili drugoga”.

Pojam pristup javnim dokumentima zakon br.06/L-081 objašnjava i: „garantuje svakom licu pravo, bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, na pristup javnim dokumentima, proizvedenim, primljenim, držanim ili kontrolisanim od strane javnih institucija, kao i pravo na ponovnu upotrebu dokumenata javnog sektora”.

Zakon je ovde jasan i precizan i on podrazumeva da parvo na slobodan pristup informacijama od javnog značenja u suštini je parvo na pristup službenim dokumentima. U članu 4 ovog zakona objašnjena su osnovne elemente i značaj.

Šta je to javni document?

Po gore navedenom zakonu a u Članu 3 1.2. *Javni dokument – “podrazumeva svaki akt, činjenicu ili informaciju, u elektronskom, zvučnom ili pisanom obliku, u vidu video ili audio snimka koje je proizvela ili držala javna institucija”;*

U Članu 3. 1.3. je objašnjeno je i to da informacija “podrazumeva, ali se ne ograničava, na podatke, fotografije, crteže, video zapise, filmove, izveštaje, akte, tabele, projekte, nacрте ili druge dodatke, koji se proizvode, održavaju ili kontrolišu od strane javnih institucija, bez obzira da li su obuhvaćene u nekom dokumentu, kao i bez obzira na izvor, vreme stvaranja, mesto deponovanja ili čuvanja, medijum ili oblik u kojem se nalazi, naziv ili instituciju u čije ime je kreirana ili bilo koju drugu karakteristiku”.

Kako se pokreće postupak odnosno podnosi zahtev?

1. Pravo na pristup javnim dokumentima svakog lica, kao i garantovanje i ispunjavanje ovog prava od strane javnih institucija predstavlja jedan od temelja demokratskih i transparentnim institucija.
2. Pristup javnim dokumentima se vrši kroz proaktivno objavljivanje od strane javnih institucija javnih dokumenata kroz zahtev svakog lica za pristup javnim dokumentima.
3. Svako lice ima pravo da ponovo koristi dokumentaciju javnog sektora prema uslovima i ograničenjima određenim ovim zakonom.
4. Otvaranje podataka i transparentnost u javnom sektoru služi da bi bili odgovori prema javnosti, za društveni, ekonomski i demokratski razvoj.
5. Pravo na pristup javnim dokumentima pripada svakom licu na jednak i ravnopravan način. Javne institucije ne favorizuju nikoga u ostvarivanju prava na pristup javnim dokumentima u odnosu na druge.
6. Ograničavanje prava na pristup javnim dokumentima se vrši samo u ograničenim i specifičnim slučajevima koji su određeni zakonodavstvom na snazi.

Organ vlasti može propisati obrazac za podnošenje zahteva, ali mora razmotriti i zahtev koji nije sačinjen na tom obrascu. Kada se informacija traži usmeno, zahtev se saopštava u zapisnik koji vodi ovlašćeno lice organa javne vlasti za pristup informacijama. Zahtev se može podneti i elektronskim putem.

Tražilac u zahtevu navodi osnovne elemente:

- naziv organa vlasti,
- svoje ime, prezime i adresu, odnosno sedište ako je tražilac pravno lice,
- opis informacija koje se traže i
- druge podatke koji olakšavaju pronalaženje informacija.

Bitno je znati i da je u zahtevu potrebno navesti način uvida u traženu informaciju ili dokumentaciju, odnosno, da li želimo samo odgovor da li organ vlasti poseduje traženu informaciju, i/ili želimo uvid u dokument koji sadrži informaciju u službenim prostorijama tog organa i/ili želimo da nam kopija tog dokumenta bude dostavljena putem pošte, elektronskim putem ili samo na uvid.

Informacije se mogu zahtevati od:

Svih državnih organa (npr. Parlament, Vlada, ministarstva, sudovi, tužilaštva i dr.); organi lokalne samouprave (npr. gradonačelnici, opštinski organi uprave idr.); organizacije kojima je povereno vršenje javnih ovlašćenja (npr. agencije za poslove privatizacije, ustanove, javna preduzeća.); pravna lica koje osniva ili finansira u celini, odnosno u pretežnom delu neki od napred navedenih organa (npr. ustanove u oblasti kulture, zdravstvene ustanove, državni fondovi itd.)

Pravo na žalbu

U slučaju da je javna institucija u potpunosti ili delimično odbila zahtev za pristup javnim dokumentima ili u slučaju ćutanja ili ne odgovaranja javne institucije, podnosilac zahteva može uputiti žalbu agenciji u roku od petnaest (15) dana od dana prijema odluke o odbijanju ili odluke o delimičnom odobravanju zahteva za ponovno razmatranje.

Pored agencije građani se mogu žaliti I Kancelariji Ombudsmana

Institucija Ombudsmana je nezavisni organ koji pomaže građanima u ostvarivanju prava pristupa javnim dokumentima u skladu sa Ustavom, ovim zakonom i relevantnim zakonima koji regulišu delokrug i odgovornosti Ombudsmana. Svako lice ima pravo da se tokom svih faza postupka obrati Instituciji Ombudsmana zahtevom ili žalbom ukoliko smatra da je neko pravo koje je ovim zakonom ili drugim aktima priznato za pristup javnim dokumentima ugroženo.

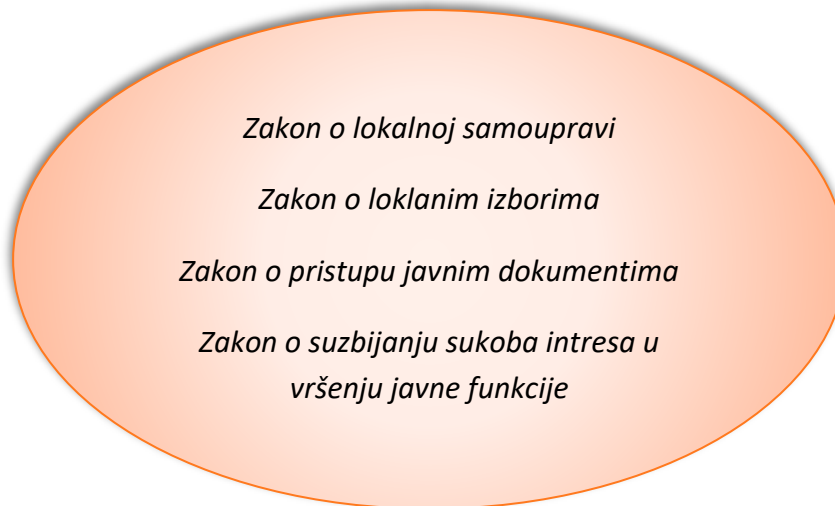
POJAM TRANSPARENTNOST RADA LOKALNE SAMOUPRAVE

Šta transparentnost znači?

Rad lokalne samouprave mora biti javan odnosno dostupan javnosti. Kada je rad organa javne uprave dostupan javnosti, građanima su raspoloživi alati za praćanje procesa donošenja odluka. Lokalne samouprave mogu biti i proaktivne u transparentnosti a to podrazumeva da same objavljuju informacije od javnog znaćenja. Kada to lokalne samouprave ne objavljuju ili delimično i selektivno objavljuju informacije od javnog znaćaja postoji i reaktivna transparentnost. U ovom slučaju građani mogu primeniti svoje zakonsko pravo i zahtevati informacije na način koji je u predhodno objašnjen, putem zahteva.

ZNAČAJ PRAĆENJA RADA ORGANA VLASTI U LOKALNIM SAMOUPRAVAMA

Da bi se efikasno i stručno pratio rad lokalne samouprave potrebno je poznavati:

Građani na izborima ukazuju poverenje svojim predstavnicima ali to ne znači samo površinski čin građanske dužnosti već ima dublji smisao i to u odgovornosti izabranih predstavnika da opravdaju ne samo puki prenos vlasti već da u njihovo ime vrše svoju funkciju vlasti u upravljanju javnim poslovima predviđeno zakonom. Što znači, da su građani poslodavci i kao takvi imaju pravo da koriste različite mehanizme provere. Korišćenje mehanizama kontrole i mehanizama praćenja rada su osnov demokratskog prava za utvrđivanje odgovornosti nosilaca vlasti i ne samo u pogledu njihove zakonitosti u radu već i u ispunjavanju predizbornih obećanja. Građani svojim aktivnim učešćem ne služe samo kao kritika već doprinose korekciji postojećih nepravilnosti, ukoliko postoje, a samim tim i povećanju efikasnosti u radu lokalne samouprave. Takođe, građani, udruženja, kompanije i drugi subjekti mogu svojim predlozima i aktivizmom biti predlagači inovativnih rešenja za svoju opštinu a samim tim biti i progresivni saradnici organa vlasti i to na različitim poljima, i to: u kreiranju i usmeravanju budžeta, zaštiti životne sredine, bezbednost i sigurnost, u slučajevima elementarnih nepogoda, sufinansiranju (donaciji) privatnih kompanija i drugo.

Model izbora u loklanim samoupravama, sažetak

- ✓ Izbori na Kosovu organizuju su svake 4 godine za lokalnu upravu i gradonačelnike i u vanrednim slučajevima.
- ✓ Predsednik opštine bira se na osnovu većinskog sistema, i u slučaju da ne uspe da osvoji preko 50% glasova, ide se u drugi krug glasanja sa kandidatom koji je drugi po redu shodno ostvarenim rezultatima.
- ✓ Odbornici lokalne skupštine biraju se na osnovu proporcionalnog sistema. Predsednik Republike raspisuje lokalne izbore na svake četiri godine.
- ✓ Svaka opština je tokom izbora jedinstvena izborna jedinica.
- ✓ Jedan kandidat bira se za gradonačelnika ukoliko on/ona osvoji više od 50% plus jedan glas od ukupnog broja važećih glasova kojima je glasano u datoj opštini. Ukoliko nijedan od kandidata ne osvoji više od 50% plus jedan glas od ukupnog broja glasova, organizuje se drugi krug izbora između dva kandidata koji su osvojili većinu glasova.
- ✓ Kandidat koji osvoji većinu glasova u drugom krugu bira se za gradonačelnika opštine.
- ✓ Broj članova skupštine određuje se na osnovu broja stanovnika prema standardnoj formuli.
- ✓ U skupštini se mora osigurati učešće manje zastupljenog pola od najmanje 30% članova skupštine

Praćenje izbora, takođe je efektivan mehanizam u zaštiti demokratije, kao preventivni alat u suzbijanju korupcije, odnosno, mehanizam koji omogućuje na samom početku, kontrolu regularnosti izbornog procesa, prilikom izbora vlasti u loklanoj samoupravi. Stoga, moramo izdvojiti i znati da na Kosovu u skladu sa Zakonom o izborima, “potvrđeni politički subjekti, Civilna društva, vladine i međuvladine organizacije, kao i međunarodne organizacije koje su specijalizovane da se bave izborima i zaštitom ljudskih prava i predstavnici stranih zemalja, imaju pravo da zahtevaju akreditovanje svojih izbornih posmatrača”.

STRUKTURA LOKALNE SAMOUPRAVE I NJENI NADLEŽNI ORGANI

Kao primer uzeta je struktura Opštine Leposavić

GRADONAČELNIK	OPŠTINSKA UPRAVA	SKUPŠTINA OPŠTINE
Kabinet gradonačelnika	Odeljenje za opštu administraciju	Predsedavajući skupštine opštine
Zamenik gradonačelnika	Odeljenje za budžet i finansije	Odbornici
Zamenik gradonačelnika za zajednice	Odeljenje za investicije i privredni razvoj	
Kancelarija za kadrovska pitanja	Odeljenje za zdravstvo	
Kancelarija za javne nabavke	Odeljenje za obrazovanje	
Kancelarija unutrašnjeg revizora	Odeljenje za socijalnu zaštitu	
Kancelarija za pravne poslove	Odeljenje za kulturu, omladinu i sport	
Kancelarija za zajednice i povratak	Odeljenje za lokalne usluge i infrastrukturu	
Kancelarija za evropske integracije	Odeljenje za bezbednost i vanredne situacije	
	Odeljenje za poljoprivredu i vodoprivredu	
	Odeljenje za šumarstvo	
	Odeljenje za urbanizam i prostorno planiranje, zaštitu životne sredine, imovinu i javno stanovanje	
	Odeljenje za katastar i geodeziju	
	Odeljenje za informisanje i informacionu tehnologiju	

Da bi smo u sklopu praćenja rada lokalne samouprave imali jasniju sliku, kao što je u uvodu ovog priručnika navedeno, raščlanićemo organe vlasti kroz prizmu važećeg zakona o lokalnoj samoupravi, na najbitnije činioce.

Kakav je pravni položaj opštine?

Opština je pravno lice. Kao pravno lice, svaka opština ima pravnu mogućnost da, između ostalog:

- a) tuži i bude tužena na sudu;
- b) poseduje i upravlja imovinom;
- c) bude vlasnik ili ko-vlasnik neke kompanije koja je u interesu opštine na relaciji sa građanima;
- d) sklapa ugovore;
- e) angažuje osoblje i
- f) učestvuje u drugim aktivnostima koje su neophodne za ispunjenje svojih obaveza.

Ko sačinjava i koja je funkcija Skupština opštine?

Skupština opštine se sastoji od svojih članova (odbornika) koje neposredno biraju građani te opštine, sa četvorogodišnjim mandatom. Zastupljenost građana zasnovana je na formuli koja obezbeđuje građanima zastupljenost u donošenju odluka. Na čelu skupštine nalazi se predsedavajući skupštine. Skupština ima samo dva stalna odbora. Ostali odbori se osnivaju po potrebi i privremenog su karaktera. Odbori pomažu skupštini u poboljšanju njenog profesionalnog rada i imaju iste funkcije u svakoj opštini.

Koje su nadležnosti Opštine?

U skladu sa zakonom Opštine obavljaju poslove iz svojih izvornih, (na primer: lokalni ekonomski razvoj, urbano i rurano planiranje, pružanje komunalnih usluga i dr.) proverenih, (na primer: vođenje matičnih knjiga, katasarskih knjiga, registracija firmi i drugi.) proširenih, (sekundarnu zdravstvenu zaštitu, obezbeđivanje visokoškolske ustanove, kultura i drugo.) Za Opštine sa srpskom većinom proširene nadležnosti su detaljnije opisane u Zakonu o lokalnoj samoupravi.

NADLEŽNOST I ODGOVORNOST GRADONAČELNIKA

Važno je napomenuti da se Gradonačelnik opštine bira neposredno na izborima u skladu sa Zakonom o lokalnim izborima i da će biti izabran na period od četiri godine. Funkcija gradonačelnika može prestati i tokom trajanja njegovog mandata po uslovima propisanih zakonom. Za potrebe naše teme u ovom priručniku izdvojićemo najbitnije a to su njegove dužnosti i nadležnosti.

Dužnosti Gradonačelnika po zakonu o lokalnoj samoupravi su:

a) predstavlja i deluje u korist opštine;

- b) predvodi lokalnu samoupravu i njenu administraciju i vrši finansijsko upravljanje Opštine;
- c) obavlja sve nadležnosti koje nisu isključivo pripisane Skupštini opštine i njenim komisijama;
- d) izvršava odluke Skupštine opštine;
- e) imenije i otpušta svoje zamenike;
- f) imenuje i otpušta svoje savetnike koji mu pomažu u izvršavanju dužnosti;
- g) organizuje rad i upravlja politikom Opštine;
- h) predlaže opštinske uredbe i druge akte na odobravanje Skupštini opštine;
- i) predlaže opštinski razvoj, regulativne i investicione planove; predlaže godišnji budžet na odobravanje Skupštini opštine i upravlja usvojenim budžetom;
- j) izveštava pred Skupštinom opštine o ekonomsko-finansijskoj situaciji i sprovođenju investicionih planova Opštine najmanje jednom u svakih šest meseci ili koliko često to traži Skupština opštine; i
- k) može zatražiti od Skupštine opštine, samo jednom, da razmotri Opštinski akt kada smatra da taj akt krši primenljiv zakon i/ili interese zajednica. l) će konsultovati zamenika gradonačelnika za zajednice za pitanja vezano sa nevečinskom zajednicom; i m) Drugi aktivnosti određene njemu/njoj sa statutom

ELEMENTI I SPREČAVANJE SUKOBA INTERESA

Mehanizme zaštite od potencijalnih zloupotreba vlasti, zakon je takođe predvideo da “ nakon izbora, u što kraćem vremenskom roku, gradonačelnik će prekinuti svaki ugovor ili opštenje koje može dovesti u pitanje njegovu sposobnost da izvršava svoje dužnosti pravedno i nepristrasno. Gradonačelnik će biti isključen iz administrativne procedure ili donošenja odluka u vezi bilo kog pitanja u kojem on ili ona, ili neposredni član porodice ima lični ili finansijski interes. Gradonačelnik je u obavezi da obelodani sve sukobe interesa odmah po

nastanku istih. Gradonačelnik se može dobrovoljno povući iz administrativne procedure ili donošenja odluka ako smatra da može imati sukob interesa. Gradonačelnik Opštine treba da evidentira svaku promenu njegovog finansijskog stanja čim ista nastane. Statut i Poslovnik o radu određivaće mere koje će se preduzimati za isključivanje gradonačelnika Opštine iz administrativnih procedura i donošenja odluka u kojima on/ona ima sukob interesa.

Ista pravila postupanja i mere važe i za zamenika gradonačelnika.

MEHANIZMI NEPOSREDNE DEMOKRATIJE I UČESTVOVANJE GRAĐANA

Suprotno od predstavničke demokratije gde se politička vladavina upražnjava putem pojedinačnih predstavnika ili manjeg broja predstavnika ili nosilaca funkcija neposrednom demokratijom upražnjava se politička vladavina posredstvom svih građana sa pravom glasa. Što znači da neposredna demokratija podrazumeva direktne odluke građana o određenim pitanjima (u ovom slučaju u okviru nadležnosti opštine) odnosno plebiscitom.

Javne informacije i konsultacije	Građanska inicijativa	Referendum
<p>Svaka opština održava periodično, a najmanje dva puta godišnje, javni sastanak na kom svaka osoba ili organizacija zainteresovana za opštinu može da prisustvuje</p> <p>Na sastanku, opštinski predstavnici informišu učesnike o aktivnostima Opštine i prisutni mogu da postavljaju pitanja i daju predloge izabranim predstavnicima opštine.</p>	<p>Građani mogu pokrenuti inicijativu da predlažu uredbe, u okviru nadležnosti opštine, na usvajanje Skupštini ili uz pomoć glasova građana u skladu s primenljivim pravom.</p>	<p>Građani opštine mogu zahtevati da uredba Skupštine opštine usvojena u Skupštini opštini, bude predata na potvrđivanje na referendumu.</p>

Smena gradonačelnika	Pravo na peticiju	Konsultativne komisije
<p>Građani opštine mogu preduzeti inicijativu za smenu gradonačelnika.</p> <p>Zahtev s ovakvom sadržinom mora da potpiše dvadeset (20) odsto registrovanih birača i predaje se predsedavajućem Skupštine opštine koja upućuje slučaj odgovarajućoj instituciji za administraciju.</p>	<p>Svaka osoba ili organizacija zainteresovana za Opštinu imaće pravo da preda peticiju Skupštini opštine o bilo kojoj stvari koja potpada pod dužnosti i odgovornosti Opštine. Skupština opštine će razmotriti peticiju u skladu sa njenim Statutom i Poslovníkom o radu.</p>	<p>Skupština opštine formira savete komisije po sektorima za svrhu omogućavanja učestvovanja građana u procesu donošenja odluka.</p> <p>Članstvo u komisijama čine građani i predstavnici nevladinih organizacija.</p> <p>Saveti komisije mogu predavati predloge, sprovoditi istraživanje i davati mišljenja o inicijativama Skupštine opštine u skladu sa Statutom opštine.</p>

OPŠTINSKE FINASIJE

Bitan element u radu lokalne samouprave čini budžet opštine. Određivanje i raspodela budžeta je kompleksan proces i zato se mora poštovati i znati hijerarhija u donošenju odluka kao i obaveze svake organizacione jedinice u lokalnoj samoupravi. Kao što smo napomenuli da je „dobro upravljanje“ ono upravljanje koje podrazumeva učešće građana, a posebno je važno u ovo segmentu u participarnom budžetiranju. Iako građani nisu direktno uključeni svakako bi ih trebalo uključiti na drugi način, kroz konsultativne sastanke, radne grupe, civilni sektor, ili neki drugi način ali i kroz obavezno pravovremno informisanje.

Koji su to pravni osnovi finansiranja lokalne samouprave?

Po Zakonu o finansijama lokalne samouprave **ZAKON BR. 03/L – 049** “u skladu sa nacionalnim ekonomskim politikama i imajući u vidu fiskalnu održivost opštinae i Vlade, Opštine na Kosovu imaju pravo da imaju odgovarajuće sopstvene finansijke izvore sa kojima mogu da raspoložu slobodno prilikom obavljanja svojih opštinskih nadležnosti u skladu sa primeljivim zakonima Kosova”.

Opština se može finasirati iz:

Sopstvenih prihoda opštine (koji su utvrđeni u Članu 8 ovog zakona) operativnih grantova, grantova za proširene nadležnosti, transfera za delegirane nadležnosti, vanrednih grantova, finansijske pomoći Republike Srbije, i prihoda od opštinskog zaduženja.

Koje su to kategorije sopstvenih izvora prihoda?

Opštinske takse, naknade, korisničke naplate/tarife, druga plaćanja za javne usluge koje su obezbedjene od opštine kao i regulatorne naplate i kazne koje su odobrene na osnovu ovog zakona;
Prihodi od davanja u zakup nepokretne imovine koja j smeštena u opštini i koja se nalazi pod upravom ili je u vlasništvu opštine
Prihodi od prodaja opštinske aktive (imovine)
Prihodi od preduzeća koje su u potpunosti ili delimično u vlasništvu opštine;
zajednička plaćanja od strane korisnika obrazovnih i zdravstvenih usluga koje pruža opština;
Prihodi koji su ostvareni od bilo koje opštinske agencije, odeljenja (departmana) ili organizacije kao rezultat pružanja bilo kojih rob ili usluga;
Kamata na opštinske uloge, ako postoje;
Grantovi i/ili donacije od stranih vlad (izuzevod finansijske pomoći od Republike Srbije) ili od stranih organizacija, duke uključujući vladine i ne-vladine organizacije i međunarodne i nadnacionalne institucije.
Sve druge kategorije prihoda koji su određeni kao sopstveni opštinski izvori prihoda na osnovu jednog zakona të Republike Kosova.

Šta je korupcija, kada, gde i kako se ispoljava?

Najjednostavnije pojašnjeno - korupcija je odnos koji nastaje korišćenjem službenog ili društvenog položaja ili uticaja radi sticanja nedozvoljene koristi za sebe ili drugoga.

Kada se "Poklon" pretvara u "Mito".

Ko neposredno ili posredno zatraži ili primi neki poklon ili drugu korist za sebe ili drugog, ili prihvati ponudu ili obećanje takvog poklona ili koristi sa tvrdnjom da je on ili ona u stanju zato vršiti neprimeren uticaj na donošenje odluke od strane službenog lica ili stranog javnog službenika ili stranog službenog lica, nezavisno od toga da li je uticaj izvršen, odnosno nezavisno od toga da li je pretpostavljeni uticaj doveo do željenog rezultata.

Kategorizacija

- Zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja
- Zloupotreba i prevara u javnim nabavkama
- Zloupotreba službene informacije
- Sukob interesa
- Pronevera tokom vršenja dužnosti
- Prevara tokom vršenja dužnosti
- Neovlašćeno korišćenje imovine
- Uzimanje mita
- Davanje mita
- Vršenje uticaja
- Neprijavlivanje ili lažno prijavljivanje imovine, prihoda, poklona, druge materijalne dobiti ili finansijskih obaveza

Nacionalni savet za borbu protiv korupcije osnovan je u februaru 2012. godine pod pokroviteljstvom Predsednika Kosova, sa svrhom dapoveća saradnju i koordinaciju među kosovskim institucijama.

Radna grupa za borbu protiv korupcije u okviru Specijalnog tužilaštva Kosova (STRK) osnovana 2012, formirana je sa zadatkom da se posebno bori protiv korupcijskih slučajeva visokog profila, za razliku od osnovnih tužilaštava koja imaju odgovornost da se bave slučajevima korupcije nižeg obima.

Kosovska agencija za borbu protiv korupcije, operativna od februara 2007. godine, je nezavisna institucija specijalizovana za implementaciju nacionalnog zakonodavstva i politike za suzbijanje i prevenciju korupcije.

Tužilaštva, uključujući Specijalno tužilaštvo Kosova, imaju mandat da podnose optužbe za krivična dela korupcije i ona predviđena Zakonom br. 03/L-052 o specijalnom tužilaštvu Kosova. Nadzorni mehanizam tužilaštava je Tužilački savet Kosova.

Osnovni sudovi imaju mandat da odlučuju o optužnicama koje su podigla tužilaštva. Nadzorni mehanizam sudova je Sudski savet Kosova.

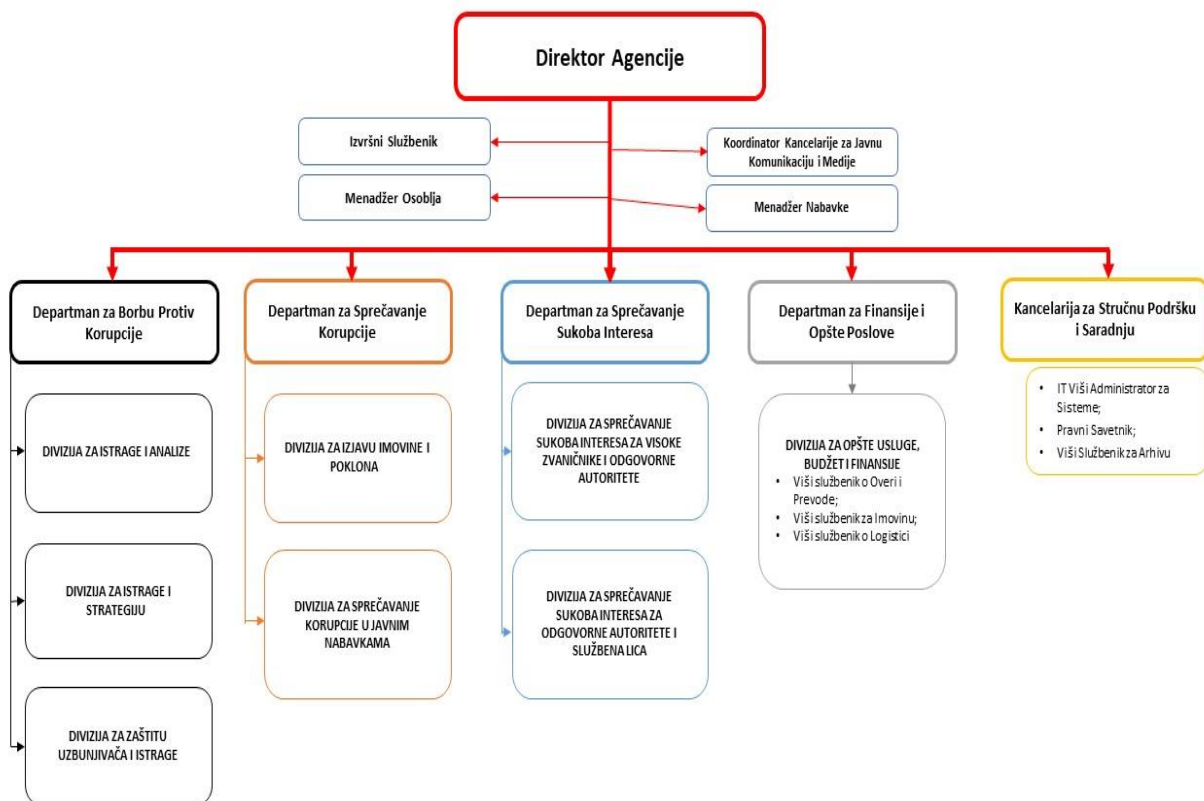
Kancelarija disciplinskog tužioca (KDT), zasebno i nezavisno telo koje služi i jednom i drugom, Sudskom savetu Kosova i Tužilačkom savetu Kosova.

Gradjani nisu neprijatelji opštinskim organima vlasti, građani takođe nisu samo korisnici administrativnih usluga koje opština pruža, naprotiv, građani su konstruktivni deo svake opštinske uprave i preduslov dobrog upravljanja. Građani su partneri opštinskim organima vlasti, koji ne samo datim pravom ili političkom voljom učestvuju u razvoju svoje opštine već sopstvenim inicijativama doprinose međusobnom uvažavanju i prosperitetu.

Opštinski organi vlasti nisu nužno korumpirani, već su predstavnici koji poštuju zakonske normative, opravdavaju poverenje građana datim u predizbornim kampanjama, koriguju svoje upravljanje na osnovu kritia i ponašaju se u skladu sa moralnim načelima. Građane smatraju svojim saradnicima i poslodavcima. Svesni su , da, bez glasova građana u demokratskim društvima nema ni organa vlasti, stoga, na kraju, račun polažu građanima.

Važna informacija Veb-sajt Agencije za borbu protiv korupcije gde možete potpuno anonimno da prijavite bilo koji oblik korupcije.

<https://akk-ks.org/sr/ballina> Tel 0800 10 800

PRIRUČNIK – Participacija građana u radu
loklane samouprave I mehanizmi u borbi
protiv korupcije

Advocacy Center
for Democratic Culture

2022